

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Handers lærde Skole

for

Skoleaaret 1851-52.

Af

Dr. C. A. Thortsen,
Skolens Rector.

Indbydelseskraft

til

den offentlige Examen i Handers lærde Skole
i Juli 1852.

Handers.

Trykt hos J. W. Elmenhoff.

Charakterer,

tildeelte de fra Randers lærde Skole dimitterede Candidater ved Examen Artium i Aaret 1851.

Candidaterne.	Udarbejdelse i Modersmaalet.	Latin.	Latinſt Stil.	Græſk.	Hebraiſk.	Religion.	Geographie.	Hiſtorie.	Arithmetik.	Geometrie.	Lyff.	Krafft.	Hoved- charakter.
L. Meyer	laud. p. c.	laud. p. c.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud. p. c.	laud.	Laudabilis.
S. W. Køster . . .	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud. p. c.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
J. E. Køster . . .	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud. p. c.	laud. p. c.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	Laudabilis.
P. S. Nyeborg . .	laud.	laud. p. c.	h. ill.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
J. Braff	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	Haud. ill.
J. E. Heerfordt .	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	Laudabilis.
C. N. Heerfordt .	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	n. c.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	Haud. ill.
N. H. Bay	h. ill.	laud.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	Haud. ill.
C. F. Buhl	n. c.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	n. c.	h. ill.	laud.	laud.	h. ill.	Haud. ill.

Af de 67 Disciple, der besøgte Manders lærde Skole, da forrige Aars Program blev udgivet, bleve 9 i Efteraaret dimitterede til Universitetet med det Udsald af Examen Artium, som den foran afstrukte Charakterliste udviser. Deels ved det nye Skoleaars Begyndelse, deels i Løbet af samme bleve 16 Disciple optagne i Skolen, nemlig: M. J. Jacoby, N. G. Mulvad, T. W. F. Bøggild, H. C. M. Møller, A. J. Langhorn, S. M. E. Winther, H. G. Faith, B. C. Budz, B. C. Henriksen, N. Budde, B. L. P. Thomsen, N. F. S. Ingerslev, J. B. Ingerslev, B. G. Ingerslev, F. J. Ingerslev, D. Daugaard. Følgende 9 Disciple udmeldtes: J. J. Selstrup, H. G. F. Pind, H. Jensen, J. H. Heerfordt, N. C. Heerfordt, C. W. Jessen, C. G. L. Meyer, H. M. Michaelsen, N. F. W. Honnens.

Disciplenes Antal er altsaa for Tiden 65, hvilke efter den for Mai Maaned afholdte Censur vare saaledes ordnede:

VII Klasse.

1. Hans Christian Orsted Røster, en Søn af Apotheker S. L. Røster, N. af D., borgerlig Raadmand i Manders.
2. Holger Christian Georg Rosenkrantz, en Søn af Hofjægermester og Lehnsharoon H. H. Rosenkrantz, Stamherre til Rosenholm.

3. Sophus Scavenius Nellemann, en Søn af Proprietair L. Nellemann til Allingsklovgaard.
4. Lauritz Bruun, en Søn af afdøde Pastor B. Bruun, Sognepræst til Bjerregrav, Kalum og Tanum i Viborg Stift.

VI Klasse.

1. Johan Ernst Nicolai Schönau Bruhn, en Søn af Proprietair T. Bruhn paa Nyberg.
2. Claus Christian Poulsen, en Søn af Gaardmand Poul Andersen i Ensløv i Marhuus Stift.
3. Wilhelm Ferdinand Borup, en Søn af Kjøbmand J. C. Borup i Randers.
4. Carl Christian Leopold Gether Budde, en Søn af Provst C. Budde, Sognepræst til Børglum, Weiby og Furreby i Aalborg Stift.
5. Niels Christian Borberg, en Søn af Tobaksfabriquant J. Borberg i Randers.
6. Ludvig Christen Borup, Broder til Nr. 3 i samme Klasse.
7. Henrik Christian Georg Tilemann, en Søn af Pastor J. G. Tilemann, Sognepræst til Knebel og Moelse i Marhuus Stift.
8. Theodor Hans Gram Julius Bechmann, en Søn af Pastor N. K. Bechmann, Sognepræst til Hald og Kjerby i Marhuus Stift.
9. Niels Christian Glud, en Søn af Pastor H. J. Glud, Sognepræst til Jeberg og Lyby i Viborg Stift.

V Klasse.

1. Søren Rasmussen Ostenfeld, en Søn af Møller N. Ostenfeld i Skjerring Mølle.
2. Nicolai Severin Baumann, en Søn af afdøde

- Pastor Baumann, Sognepræst til Hedensted og Store Dalby i Marhuus Stift.
3. Sophus Laurig Henrik Christian Julius Smith, en Søn af Proprietair J. F. Smith paa Frederiksdal ved Manderø.
 4. Rasmus Daugaard, en Søn af afdøde Districtslæge, Bataillonskirurg N. Daugaard i Skanderborg.
 5. Anders Sørensen, en Søn af Selveiergaardmand Søren Andersen i Heiring i Viborg Stift.
 6. Gustav Isaacsen, en Søn af Kjøbmand M. Isaacsen i Manderø.
 7. Peter Christian Rosenkrantz, Broder til Nr. 2 i VII Klasse.
 8. Wilhelm Christian Sørensen, en Søn af Consul S. Sørensen, N. af D., Kjøbmand i Hobro.
 9. Wilhelm Ferdinand Hassager, en Søn af Kjøbmand C. M. Hassager i Manderø.

IV Klasse.

1. Eberhard Sophus Ehlers, en Søn af afdøde Pastor C. F. Ehlers, Sognepræst til Laurberg og Leerberg i Marhuus Stift.
2. Enevold Borch Jacobsen, en Søn af Exam. jur. C. W. Jacobsen i Manderø.
3. Jean Carl Emil Hermann Schönheyder, en Søn af afdøde Pastor C. F. Schönheyder i Manderø.
4. Søren Christian Baumann, Broder til Nr. 2 i V Klasse.
5. Alfred Joseph Meyer, en Søn af Kjøbmand N. Meyer i Manderø.
6. Theodor Sørensen, Broder til Nr. 8 i V Klasse.
7. Niels Harald Emil Larsen, en Søn af ordineret Catechet, Pastor L. P. Larsen i Manderø.

8. Niels Frederik Hillerup Ingerslev, en Søn af Proprietair L. S. Ingerslev i Randers.
9. Jacob Vittus Ingerslev, Broder til Nr. 8 i samme Klasse.
10. Peter Emil Schytte Nyegaard, en Søn af Procurator J. B. Nygaard i Randers.
11. Seier Malling Ballentin, en Søn af Provst Ballentin, Sognepræst til Spentrup og Gåssum i Aarhus Stift.

III Klasse.

1. Alfred Christian Larsen, Broder til Nr. 7 i IV Cl.
2. Ludvig Jacobsen, Broder til Nr. 2 i IV Klasse.
3. Bertel Christian Henriksen, en Søn af Pastor P. Henriksen, Sognepræst til Gjerrild og Hemmed i Aarhus Stift.
4. Robert Budde, Broder til Nr. 4 i VI Klasse.
5. Adolph Frederik Elmquist, en Søn af Byfoged E. J. J. Elmquist i Randers.
6. Peter Anton Mulvad, en Søn af Fuldmægtig H. C. M. Mulvad i Randers.
7. Johannes Sophus Arffmann, en Søn af Kjøbmand J. P. Arffmann i Randers.
8. Ludvig Ferdinand Bjerg, en Søn af Major H. P. v. Bjerg, N. af D., i Randers.
9. John Danielsen, en Søn af Fabrikmester F. Danielsen paa Papiirfabriken Klippan i Sverrig.

II Klasse.

1. Dve Daugaard, Broder til Nr. 4 i V Klasse.
2. Meyer Jacob Jacoby, en Søn af Kjøbmand J. M. Jacoby i Randers.
3. Anders Gjedde, en Søn af Kammerraad, Godseier Gjedde til Glomstrup i Halsborg Stift.

4. Theobald William Folkmar Bøggild, en Søn af Pastor D. Bøggild, Sognepræst til Øster-Belling, Hjelstrup og Grensten i Viborg Stift.
5. Anton Julius Baumann, Broder til Nr. 2 i V Klasse og Nr. 4 i IV Klasse.
6. Christian August Borup, en Søn af Particulier G. Borup i Randers.
7. Julius Borup, Broder til Nr. 3 og 6 i VI Klasse.
8. Holger Rasmus Emil Mygind, en Søn af Pastor H. T. Mygind, Sognepræst til Lem og Veiby i Viborg Stift.
9. Andreas Casper Schmidt, en Søn af Kjøbmand N. Schmidt i Randers.
10. Marcus Nicolai Mellemann, Broder til Nr. 3 i VII Klasse.
11. Theodor Edvard Arffmann, Broder til Nr. 7 i III Klasse.

I Klasse.

1. Hans Christian Marquard Møller, en Søn af Cand. med. & chir. P. C. Møller, practicerende Læge i Randers.
2. Sigurd Marcinus Elieser Winther, en Søn af Apoteker J. F. B. Winther i Mariager.
3. Wilhelm Ludvig Peter Thomsen, en Søn af Postmester L. F. Thomsen i Randers.
4. Niels Georg Mulvad, Broder til Nr. 6 i III Klasse.
5. Andreas Ingeberti Langhorn, en Søn af Pastor L. D. Langhorn, Sognepræst til Balum og Solberg i Viborg Stift.
6. Hans Georg Faith, en Søn af Lieutenant v. Faith, Eier af Duff Mølle.
7. Ludvig Berg, en Søn af Kjøbmand M. Berg i Randers.

Schematiff Oversigt over Lærefagenes Fordeling ved Manders lærde Skole i Skoleaaret 1851-52.

Fagene.	7 Cl.	6 Cl.	5 Cl.	4 Cl.	3 Cl.	2 Cl.	1 Cl.	I Alt Timer ugl.	Lærerne.	Fagene.	7 Cl.	6 Cl.	5 Cl.	4 Cl.	3 Cl.	2 Cl.	1 Cl.	Ugentl. Timer i Alt.
Dansk.	2	2	2	2	4	6	6	24	Rektor.	Latin.	9	9						18
Latin.	9	9	9	9	9			45	Overlæreren.	Græsk.	5	5	5					} 23
Græsk.	5	5	5	5				20		Hist. og Geogr.	3	4						
Mythologie.			1					1	Adjunct Dorph.	Mythologie.			1					} 24
Hebraisk.	(2)							(2)		Hebraisk.	(2)	2	2	2	2	3	3	
Tydsf.		3	3	3	4	5	6	24	Adjunct Gundorph.	Religion.								} 23
Fransk.		3	2	3	3	5		16		Dansk.	2	2						
Religion.	2	2	2	2	3	3	4	18	Adjunct Klein.	Latin.			9	9				} 25
Historie og Geographie.	3	4	4	4	4	5	5	29	Adjunct Hansen.	Græsk.			5	5			1	
Rithmetik og Geometrie.	4	4	4	4	4	4	4	28	Adjunct Müller.	Mathematif.	4	4	4	4	4	4	1	} 23
Naturhistorie.		2	2	2	2	2	3	13		Latin.		3	2	3			6	
Naturlære.	3							3	Adjunct Broberg.	Fransk.								} 22
Skrivning.					1	3	4	8		Tydsf.		3	3	3	4	5		
Tegning.						1	2	3	Adjunct Levinson**).	Dansk.								} 24
										Fransk.					4	6	6	
									Adjunct Thomsen.	Tydsf.					3	5		} 25
										Dansk.					4	5	5	
									Est. Adjunct Thomsen.	Religion.			4	4	4	5	3	} 24
										Naturlære.	3		2	2	2	2	3	
									Malermester Lindstrøm.	Naturhistorie.		2	2	2		2	3	} 3
										Skrivning.					1	2	4	
									Organist Larsen.	Tegning.						1	2	} 4
										Sang.							4	
Alt ugentlige Timer.	28 (30)	34	34	34	34	34	34	232 (234)	Overvagtmeester Størup.	Gymnastif.								6

*) Hertil komme 4 Sangtimer og om Sommeren 6 Gymnastiktimer.

**) Fra 10de Mai Cand. phil. Høbe.

8. Wiggv Bentzin, en Søn af Hr. W. H. Bentzin i Manderø.
9. Bertel Christian Budg, en Søn af Farver G. Budg i Manderø.
10. Frederik Johannes Ingerslev, Broder til Nr. Nr. 8 og 9 i IV Klasse.
11. Carl Ludvig Theodor Westermann, en Søn af Kjøbmand T. C. F. Westermann i Manderø.
12. Wilhelm Gustav Ingerslev, Broder til Nr. 8 og 9 i IV Klasse og Nr. 10 i I Klasse.

I Lærerpersonalet er i Skoleaaret 1851—52 foregaaet følgende Forandringer. Cand. phil. Chr. Thomsen, som under 9de Juli 1851 var constitueret til Lærer ved Skolen, tiltraadte sin Post i Slutningen af August Maaned s. A. Adjunct Lebinsen, som under 16de April d. A. var allernaadigst bleven befordret til et geistligt Embede, frattraadte sin Lærerpost her den 6te Mai, og fra 10de s. M. overtog Cand. philol. J. C. Høbe ved en interimistisk af Ministeriet approberet Foranstaltning Besørgelsen af hans Underviisningsfag og Timer for den tilbagestaaende Deel af Skoleaaret.

Hvad Underviisningen angaaer, vil det skjønnes af den vedheftede schematiske Oversigt over Lærefagenes Fordeling, at den i dette Skoleaar gjennem alle Classer har været indrettet i Overensstemmelse med Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 om en Underviisningsplan og Eksamensbestemmelser for de lærde Skoler. Første Deel af den ved samme Bekjendtgjørelse anordnede Afgangsexamen blev afholdt noget før Udgangen af forrige Skoleaar, dens mundtlige Prøve i Overtværelse af den som Underviisningsinspecteur fungerende Professor Dr. phil. Lange. Følgende Charakterer tildeels

tes de prøvede Disciple og vilde komme i Beregning ved Bestemmelsen af deres Hovedkarakterer, naar de engang have bestaaet den hele Examen:

Disciplene.	Lybst.	Frans.	Naturhistorie.	Geographie.
H. C. G. Rosenkrantz	mg.	mg.	mg.	mg.
H. C. D. Røster . .	mg.	mg.	g.	mg.
S. S. Mellemann . .	mg.	g.	mg.	mg.
L. Bruun	g.	mg.	mg.	g.

I forrige Program (S. 10—11) er det berettet, hvorledes Opførelsen af et længe paatænkt nyt Skolelocale ved Nigsdagens Beslutning blev forhindret i Finantsaaret 1851-52, uagtet den daværende Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet erklærede, at en Opsættelse, endog for et enkelt Aar, vilde være forbunden med de allerførste Ulemper for Skolen, og uagtet Ingen modsagde dette. Man ventede sagtens en almindelig Skolelov behandlet paa næste Nigsdag, og for da under Set at kunne tage Bestemmelse om, hvilke lærde Skoler der skulde vedblive og hvilke der skulde nedlægges, vilde man ikke foregribe Spørgsmaalet for Nanders Skoles Bedkommende ved at bevilge Udgifterne til et nyt Locale, men hellere lade den lide under de af det gamles Slethed og Utilstrækkelighed flydende Ulemper.

I Udkastet til en Finantselov for Finantsaaret 1852-53 var atter Udgiften til det nye Skolelocale opført med samme Sum, som tidligere (17,000 Rbd.), og det af Folkethinget nedsatte Udvalg fravaadede atter Summens Bevilling, fordi Spørgsmaalet om nogle lærde Skolars Nedlæggelse ikke endnu var endelig afgjort. Under Forhandlingerne i Thinget ytrede vel Cancellieraad Ammighøj, at den forlængede Uvishedstilstand for Nanders Skole muligviis kunde gjøre et saadant Skaar i dens Virksomhed, at Spørgsmaalet om dens Be-

staaen derved i Gjærningen blev præjudiceret i Stedet for at holdes aabent; men Oberst Tscherning meente, at dette ikke var sandsynligt og i al Fald ikke vilde være beklageligt, da det forekom ham, at Landet hidtil havde havt for mange Latinskoler. Redacteur Née anførte den Grund til at nægte Summens Bevilling, at man derved maaskee kunde faae Manders By til at udrede Pengene. Cultusministeren erklærede, at han endnu ikke var kommen til en aldeles fast Anskuelse om det rette Antal af udvidede lærde Skoler og derfor hellere vilde overlade sin Formand i Ministeriet at udtale sig om denne Udgiftspost. Professor Madvig henholdt sig da til sin tidligere ytrede Overbeviisning om, at Manders lærde Skole burde bevares og at derfor de fornødne Bygning- og Udgifter burde bevilges. Ved Afstemningen blev det med 54 mod 13 antaget, at den forlangte Sum skulde nægtes. — Imidlertid kom Sagen i en modificeret Skikkelse endnu en gang for ved Finantslovens tredie Behandling, da der efter en af Communalbestyrelsen i Manders Cancellieraad Amnitsbøll tilstillet Erklæring var bleven Udsigt til, at Communen vilde udrede 7,000 Rbd. af de fornødne 17,000. Under denne Forudsætning blev det efter adskillige tilraadende og fravaadende Foredrag sat under Afstemning, hvorvidt de øvrige 10,000 Rbd. skulde bevilges; men ogsaa dette forkastedes med 56 Stemmer mod 20. Saaledes ere de meget mislige Forhold, hvorunder Skolen har lidt i adskillige Aar, atter af Dagsdagen forlængede for en ubvis Fremtid.

I Skoleaaret 1851-52 er i de forskjellige Fag læst Følgende:

Dansk.

I Klasse: Mølbechs Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Kroksings Schema til dansk Gramma-

til er læst beelt. Af Holsts Samling af Smaadigte til Udenadslæsning ere flere lærte udenad. To Dictatstile ugentlig.

II Klasse: Mølbechs Læsebog. Bojesens Grammatik. Holsts Samling af Smaadigte til Udenadslæsning. To Stile ugentlig.

III Klasse: Holsts profaiske Læsebog. Til Udenadslæsning er Fabricius's Samling af fædrelandshistoriske Digte afbenyttet. Bojesens Grammatik. En Stil ugentlig.

IV Klasse: Holsts Læsebøger ere benyttede, og af den poetiske Deel ere flere Stykker lærte udenad. En Stil ugentlig.

V Klasse: Holsts Læsebøger. Dehlenschlägers „Nordens Guder“; Holbergs „Grasmus Montanus“. En Stil ugentlig.

VI Klasse: Holsts Læsebøger ere benyttede og flere Digterværker læste. C. Winthers Omrids af den nordiske Mythologie er gennemgaaet. En Stil ugentlig.

VII Klasse: Thortsens Udsigt over den danske Litteratur §§ 1-13. En Stil hver fjortende Dag.

Latin.

III Klasse: Bergs og Møllers Læsebog, S. 1-48. Madvigs Grammatik: Bøiningslæren.

IV Klasse: *Cornelii Nepotis Miltiades, Themistocles, Aristides, Cimon, Alcibiades, Thrasybulus, Conon, Dion.* Af Madvigs Grammatik Syntaren indtil 3die Afsnit. Skriftlig Stil to Gange om Ugen; i den sidste Deel af Skoleaaret ogsaa mundtlig Stil efter Jørgerslevs Materialier.

V Klasse: *Cæsar's Comment. de belle Gall. ll. I-IV; Ciceronis Oratio pro Ligario.* Af Madvigs Grammatik Orddannelselæren og Syntaren. Skriftlig Stil efter Jørgerslevs Materialier, mundtlig efter samme Bog og efter

Sumpts Opgaver. Af og til ere Versioner fra Latin til Dansk og Extemporalstile skrevne.

VI Klasse: *Livii Hist.* l. III.; *Ciceronis Cato Major & Lælius, Orationes IV in Catilinam, or. pro Archia.* Madvigs Grammatik §§ 206=487. Stile og Versioner. Det Meste af Bojesens Haandbog i de romerske Antiquiteter.

VII Klasse: *Livii Hist.* l. III.; *Ciceronis Disp. Tusc.* II. II & V, *Orationes IV in Catilinam, pro Roscio Amerino, pro lege Manilia, pro Ligario; Terentii Phormio.* Cursorisk og uden Forberedelse er læst: en Bog af *Curtius*, endeel Stykker af *Sallustius* og nogle af *Ciceros Breve.* Madvigs Grammatik §§ 206=487. Stile og Versioner. Romersk Litteraturhistorie efter Bojesens Haandbog.

Græsk.

IV Klasse: J Langes Grammatik det Vigtigste af Formlæren. Sammes „Materialier“ til S. 31.

V Klasse: Langes „Materialier“, S. 30 til Enden. *Homeri Odysseæ* II. III & V. Langes Grammatik, Formlæren. Stoll's Mythologie.

VI Klasse: *Homeri Iliad.* l. II v. 1-494 & l. III. *Herodoti hist.* l. V. J Langes Grammatik Ordspøiningslæren og de vigtigste Partier af Formlæren.

VII Klasse: *Homeri Odys.* II. I & II. *Herodoti hist.* l. VII. *Platonis Euthyphro.* Tregders Anthologia græca, S. 1-20. Bojesens Antiquiteter, Athen. Madvigs Ordspøiningslære er benyttet.

Hebraisk.

VII Klasse: Genesis, cc. 1-20. Lindbergs Grammatik.

Endst.

I Klasse: Riises mindre Læsebog og Hjorts mindre Grammatik, begge heelt læste. Glosser og smaa Fortællinger lærte udenad.

II Klasse: Hjorts Læsebog (2den Udg.), S. 1-113. Hjorts mindre Grammatik.

III Klasse: Hjorts Læsebog, S. 146-219. Hjorts større Grammatik. Bresemanns Stiløvelser, S. 1-48 mundtlig.

IV Klasse: Hjorts Læsebog, S. 183-85, 194-280. Hjorts Grammatik, Formlæren og det Vigtigste af Syntaxen. Bresemanns Stiløvelser, S. 48-98 skifteviis mundtlig og skriftlig.

V Klasse: Hjorts Læsebog, S. 388-456, 520-558, 582-614. Hjorts Grammatik. Stil hver Uge.

VI Klasse: Hjorts Læsebøger, saavel den profaiske som den poetiske Deel, have været afbenyttede, fornemmelig til cursorisk Læsning. Schillers „Maria Stuart.“ Hjorts Grammatik. Een Stil ugentlig. Et kort Udtog af Litteraturhistorien efter Hjort.

Franst.

II Klasse: Borrings Manuel, S. 1-138.

III Klasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 1-53, 74-92. Det Vigtigste af Formlæren. Iøvrigt er der i denne som i den foregaaende Klasse meest lagt an paa Tilveiebringelse af Glosseforraad.

IV Klasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 34-53, 74-90, 210-224, 241-262. Af Abrahams's Grammatik Bøiningelæren med Undtagelse af Læren om Kjønnet; af Ingerslevs Materialier: X, XI, XIII-XXIII, samt repeteret I-IX.

V Klasse: Borrings Études littéraires, S. 289-313,

356-374. 377-404, Tillæget, S. 1-6, 27-38. Af Abrahams's Grammatik Bøiningstæren og §§ 1-10.

VI Klasse: Borrings Études littéraires, S. 20-62, 133-148, 222-227, 266-276, 404-440, Tillæget, S. 6-32. Af Abrahams's Grammatik §§ 1-10 og Bøiningstæren.

Religion.

I Klasse: Valles Lærebog, de tre første Capitler samt 6te Cap. til B. III. Herslebs mindre Bibelhistorie. En halv Snes Psalmer ere lærte udenad.

II Klasse: Valles Lærebog, Cap. 4, 5, 7, 8 samt sidste Halvdeel af 6te Capitel. Herslebs større Bibelhistorie indtil 6te Periode.

III Klasse: Valles Lærebog, de sex første Capitler. Herslebs Bibelhistorie, 6te, 7de og 8de Periode af det gl. Testamente og af det nye 1ste Afsnits 1ste, 2den og 3die og en Deel af 4de Periode.

IV Klasse: Valles Lærebog med Undtagelse af 6te Capitel. Herslebs Bibelhistorie fra S. 224 til Bogens Slutning samt 3die Afdeling; desuden S. 1-43.

V Klasse: Fogtmanns Lærebog, Indledningen, 1ste Capitel og 1ste Afsnit af 2det Capitel. Herslebs Bibelhistorie S. 1-173.

VI Klasse: Fogtmanns Lærebog, 2det Capitel's 4de Afsnit og 3die Cap. Herslebs Bibelhistorie.

VII Klasse: Fogtmanns Lærebog, Indledningen og de to første Capitler. Evangelium *Lucæ*.

I alle Classer er Bibelen flittig benyttet.

Historie.

I Klasse. Oldtidens Historie efter Kofods fragmentariske Lærebog.

II Klasse: Middeltalderens og den nyere Tids Historie efter Kosfods fragmentariske Lærebog.

III Klasse: Oldtidens Historie efter Kosfods Udtog af Verdenhistorien, Danmarks Historie til Aaret 1241 efter Allens Lærebog.

IV Klasse: Frankrigs og Englands Historie efter Kosfods Udtog. Danmarks Historie fra Aar 1397 til Aar 1660 efter Allens Lærebog.

V Klasse: Portugals, Spaniens, Nederlandenes og Tydsklands Historie efter Kosfods Udtog. Danmarks Historie fra Aar 1660 efter Allens Lærebog.

VI Klasse: Tydsklands, Schweizes, Italiens, Spaniens, Portugals og Nederlandenes Historie efter Kosfods Udtog.

VII Klasse: Italiens, Frankrigs, Englands Historie efter Kosfods Udtog. Danmarks Historie til Aar 1660 efter Allens Lærebog.

Geographie.

I Klasse: Belschows Geographie, Europa til Storbritannien.

II Klasse: Samme Lærebog, Europa til Spanien.

III Klasse: Samme Lærebog, forfra til Spanien.

IV Klasse: Samme Lærebog, fra Spanien til Asien.

V Klasse: Samme Lærebog, Asien, Africa, America og Australien.

VI Klasse: Samme Lærebog heel gennemgaaet.

Arithmetik.

I Klasse: Regning efter Ursins Regnebog.

II Klasse: Regning efter Ursins Regnebog. Bogstavregning.

III Klasse: Steens elementaire Arithmetik §§ 1-51.

IV Klasse: Fallesens Lærebog, Cap. 1-5 (med Forbigaaelse af det, som tidligere er læst efter Steens Lærebog) og desuden Cap. 9. Reputeret Steens Arithmetik.

V Klasse: Fallesens Lærebog §§ 45-61, 64-71 og 102-103.

VI Klasse: Samme Lærebog, Cap. 8, 10-12. Reputeret Cap. 6-7.

VII Klasse: Deels efter Fallesens Lærebog deels uden Lærebog: Logarithmer, exponentielle Ligninger, Renteregning, Permutationer, Arrangementer, Combinationer, Binomialformlen og Udseffligt af Ligningernes almindelige Theorie.

Geometrie.

I Klasse: Geometrisk Tegning.

II Klasse: Geometrisk Tegning.

III Klasse: Svenningsens Geometrie §§ 1-90.

IV Klasse: Samme Lærebog §§ 76-163. Reputeret §§ 1-75.

V Klasse: Samme Lærebog §§ 163-274.

VI Klasse: Samme Lærebog §§ 256-332.

VII Klasse: Efter samme Lærebog Trigonometrien. Efter Mundts Lærebog Stereometrien indtil 3die Capitel. I Slutningen af Aaret begyndt paa Steens mathematiske Geographie.

De fire øverste Classer have ugentlig hjemme udarbejdet en Opgave. Paa Skolen ere de, saavidt Tiden tillod det, øvede i Bogstavregning.

Naturhistorie.

I Klasse: Efter Strøms naturhistoriske Lærebog, 1ste Hefte, Vatteddyrene.

II Klasse: Efter Bramsens og Drejers Lærebog i Zoologie og Botanik: Pattedyrene og 1ste Afdeling af Fuglene, S. 16-61.

III Klasse: Efter samme Bog: Fuglene, Krybdyrene, Fiskene og de vingedeækkede Insecter, S. 43-100.

IV Klasse: Efter samme Bog: de beentløse Dyr, S. 93-147.

V Klasse: Efter samme Bog: Indledningen, Mennesket, S. 1-16, og Planteriget, S. 148-207.

VI Klasse: Repeteret samme Bog og læst et kort Udtog af Mineralogien, tildeels efter Drejers og Bramsens Lærebog i Naturhistorien.

Naturlære.

VII Klasse: Ørsted's Naturlærens mechaniske Deel, med Forbigaaelse af enkelte Paragrafer.

Beneficierne ved Skolen have i indelværende Skoleaar været saaledes fordeelte:

1. Mellemsste Stipendium, 35 Rbd., tillagdes Disciplene S. S. Nellesmann, L. Bruun, J. E. N. S. Bruhn, C. C. Poulsen, N. C. Glud, S. N. Ostensfeld. Alt at oplægge.

2. Laveste Stipendium, 20 Rbd., tillagdes Disciplene N. S. Baumann, N. Sørensen, J. E. E. H. Schønheyder, N. C. Larsen. Alt at oplægge.

3. Fri Underviisning bevilgedes Disciplene C. C. L. G. Budde, H. C. G. Tilemann, N. Daugaard, G. Isaacsen, N. H. E. Larsen, E. S. Ehlers, S. C. Baumann, P. E. S. Nyegaard, P. N. Mulvad og B. Bentzin.

og 28 Rbd. ville med Fradrag af Krigsstaten indgaae i Skolekassen for at anvendes til Bibliothekets Forsøgelse (efter Fund. § 5).

**Oversigt over Skolens
Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaaret fra
1ste April 1851 til 31te Marts 1852.**

Indtægt.

Renter af Skolens rentebærende Formue .	40 Rbd.	=	§.
Tiender	3927	"	75 "
Afgift af St. Mortens Kirke i Randers .	120	"	" "
Skolecontingenter	1733	"	32 "
Afgift fra Ræmnerklassen i Randers . . .	24	"	" "
Ubestemte og extraordinaire Indtægter . .	22	"	16 "
Tilskud fra den almindelige Skolefond . .	6347	"	39 "
Ifølge Regnskabsdecisionen for forrige Aar	=	"	14 "

Summa: 12214 Rbd. 80 §.

Udgift.

Underbalance fra forrige Aar	287 Rbd.	92 §.
Bager	7783	" 32 "
For Timeunderviisning	261	" 24 "
Bibliotheket og videnskabelige Apparater .	448	" 14 "
Bygningernes Vedligeholdelse	32	" 88 "
Inventariet.	115	" 39 "
Brændsel	178	" 52 "
Belysning	43	" 18 "
Skatter og Afgifter	304	" 78 "
Regnskabsførerens Procenter	169	" 43 "
Skoleopvarmning og Rengjøring	99	" 36 "

Baleris: 9724 Rbd. 36 §.

Transport:	9724 Rbd.	36	§.
Programmer og Skolehøitideligheder . .	73	"	42 "
Porto, Protokoller og Skrivematerialier	30	"	34 "
Afgivet til den almindelige Skolefond .	500	"	" "
Andre Udgifter	66	"	5 "
Restancer af Tiendeafgifter ved Regnskabs- bets Afslutning	838	"	38 "
	<hr/>		
Summa:	11232 Rbd.	59	§.
Indtægter:	12214	"	80 "
	<hr/>		
Kassebeholdning:	982 Rbd.	21	§.

Siden Forlegnelsen i Skolefesterretningerne for 1850-51 sluttedes, ere følgende Bøger indkomne i Skolebibliotheket:

V. C. L. Abrahams, Kort Omrids af den tydske Literaturs Historie. Kbh. 1852. 8.

Aktstykker til Nordens Historie i Grevefeldens Tid. Udg. af Fyens Stifts literære Selskab. 1-2 H. Odense 1851. 4.

Herculanum und Pompeji. Vollständige Sammlung der daselbst entdeckten Malereien, Mosaiken und Bronzen. Gestochen von H. Roux. Mit erklärendem Text herausgegeben von L. Barré. Deutsch bearbeitet von Kaiser. 1-6 B. Hamburg. 1841-48. 8.

T. U. Becker. Orion. 2 B. 2 §. Kbh. 1851. 8.

W. A. Beckers Handbuch der römischen Alterthümer. Fortgesetzt von J. Marquardt. 2 Th. 3 Abt. Lpz. 1849. 8.

N. J. Bergsøe, Den danske Stats Statistik. 4 B. 3 §. Kbh. 1851. 8.

S. Bille, Beretning om Corvetten Galatheas Reise omkring Jorden. 3 D. Kbh. 1851. 8.

J. Bierregaard, Om Digtarterne. Fredericia. 1851. 8.

M. Bland, Geometrische Aufgaben. Bearbeitet von A. Wiegand. Halle. 1850. 8.

C. A. Böttiger, Ideen zur Kunst-Mythologie. 1-2 B. Leipzig. 1826-36. 8.

Ciceronis Epistolæ selectæ. Ed. S. N. J. Bloch. Haun. 1818. 8.

- Dante Alighieris Guddommelige Komædie. Oversat af Chr. K. F. Mosbeck. 1ste Deel. Kbh. 1851. 8.
- T. S. Erslew, Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark o. s. v. 13de H. Kbh. 1851. 8.
- S. J. Estrups Samlede Skrifter. 1-3 D. Kbh. 1851. 8. (Foræret af Fru Estrup.)
- St. Friis, Roskilde Domkirke. 1ste H. Kbh. 1851. 8.
- H. G. Garde, Den dansk-norske Somagts Historie 1700-1811. 1-2 H. Kbh. 1852. 8.
- S. P. Gjesfing, Kong Frederik den Sjettes Regjeringshistorie. 1-2 D. Kbh. 1850. 8.
- J. K. Søst, Elia. 1 B. Kbh. 1821. 8.
- Jahns Jahrbücher. 62-63 B. Lpz. 1851. 8. Supplementband. 17, 2-4. Lpz. 1851. 8.
- V. Kjærbølling, Ornithologia Danica. 3 H. Kbh. 1852. 8.
- F. Klee, Om Nordens ældste Beboere. Kbh. 1852. 8.
- Antiklesvigholstenske Fragmenter, udg. af Prof. A. J. Krieger. 9 H. (Ark 1-8) og 14 H. Kbh. 1851. 8.
- P. E. Lind, Christendommens Indflydelse paa den sociale Forskning fra dens Stiftelse til Justinian. Kbh. 1852. 8.
- Lüxborphanæa. Udg. af N. Nyerup. 1-2 D. Kbh. 1791. 8.
- Danske Magazin. Trede Række. 3 B. 4 H. og 4 B. 1 H. Kbh. 1851-52. 4.
- J. H. Mansa, Kort over Ald. Kbh. 1851.
- P. A. Munch, Historisk-geographisk Beskrivelse over Kongeriget Norge i Middelalderen. Moss. 1849. 8.
- Opklære, oversat af E. L. Petersen efter J. Müllers Grundriß der Physik ic. Kbh. 1852. 8.
- Naturlærens kemiske Deel, oversat af E. L. Petersen efter J. Müllers Grundriß der Physik. Kbh. 1851. 8.
- J. P. Mynster, Den christne Kirkes Stiftelse. Kbh. 1852. 4. (Program til Bispevielse.)
- J. P. Mynsters Blandede Skrifter. 1 B. 1 H. Kbh. 1852. 8.
- C. F. Naumann, Elemente der Mineralogie. Lpz. 1850. 8.
- N. Outzen, Glossarium der friesischen Sprache. Kph. 1837. 4.
- Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1851 Nr. 4-6. Kbh. 1851. 8.
- J. S. Paulli, Niels Hemmingsens Pastoraltheologie. Kbh. 1851. 8.

- Denkwürdigkeiten des Johann Chrysostomus Passer. Breslau. 1838. 8.
- Christiern Pedersens danske Skrifter, udg. af C. J. Brandt og N. T. Fenger. 2 B. Kbh. 1851. 8.
- V. Prosch, Lærebog i Naturhistorien. Kbh. 1852. 8.
- Revue des deux mondes. 1-10 livr. Paris 1852. 8.
- J. v. Kæder, Danmarks Krigs- og politiske Historie fra 1807 til 1809. 3 D. Kbh. 1852. 8.
- J. Schneider, Mathematiskes Übungsbuch. 1 H. Emmerich. 1850. 8.
- J. F. Schouw, Prøver paa en Jordbeskrivelse. Kbh. 1851. 8.
- J. F. Schouw, Dansk Tidsskrift. Nr. 26-27. Kbh. 1851. 8.
- C. A. v. Schumacher, De vigtigste af Astronomiens Hovedlærdomme. Kbh. 1844. 8.
- A. Steen, Ren Mathematik. Kbh. 1847. 8.
- Statistisk Tabelværk. Ny Række. 2-3 B. Kbh. 1851. 4.
- Tafel, Osiander u. Schwab, Griechische Dichter in neuen metrischen Uebersetzungen. Bdch. 25, 44, 45. Stuttgart 1851. 12.
- Tafel, Osiander u. Schwab, Griechische Prosaiker in neuen Uebersetzungen. Bdch. 21, 24, 26, 27, 28. Stuttg. 1843. 12.
- J. P. Trap, Hof- og Stats-Calender for Aar 1852. Kbh. 1852. 4.
- O. Wolff, Griffenfelds Levnet. Kbh. 1820. 8.
- J. J. A. Worsaae, Minder om de Danske og Nordmændene i England, Skotland og Irland. Kbh. 1851. 8.
- A. W. Zumptii Narratio de Caroli Timothei Zumptii vita et studiis. Berolini. 1851. 8.
- G. C. Ørstedes samlede og efterladte Skrifter. 3-8 B. Kbh. 1851-52. 8.

Fremdeles har Bibliotheket modtaget de i Aarets Løb udgitne Fortegnelser over Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet, Charakterlister over dem, der have underkafstet sig Examen Artium, samtlige Programmer fra Universitetet, de lærde Skoler og den videnskabelige Realskole i Marhuus, ligeledes de lauenborgske Skoleprogrammer for Aarene 1848-51, de norske for 1850 og 1851 og de preussiske for 1850.

De i Aar til Underviisningen i Fysik nødvendige Apparater ere blevne anskaffede for Skolen. De ere forfærdigede

af Instrumentmager Niissen i Kjøbenhavn, som for samme hidtil har erholdt udbetalt et Beløb af 325 Rbd.

Disciplenes Morflaabsbibliothek, der bestyres af Adjunct Dorphy, er i Skoleaaret 1850=51 blevet forøget med følgende Bøger:

Fire nye Fortællinger og den stumme Frøken af Inngemann. To Tidssalbre af Forf. til en Hverdaagsbistorie. Fortællinger om Kjøbenhavn ved Meinert. 3 Sverrig af Andersen. Krigsbilleder, tegnede for Ungdommen af B. Holst. Skizzer fra Feltlivet i 1850 af A. Thornam. 1-2 Saml. Fortællinger fra Felten af Dr. P. Det 3die Slesvigiske Felttog af Hammerich. David Copperfield. 3-4 D. Carton. 1-3 D. Fortælling af E. L. Bulwer. Riises Archiv for 1844 og den halve Aargang for 1845. Magazin for Natur- og Mennekkelundskab, 4 Hefter. Penningmagazin for 1850 af Monrath.

Indtægterne have været:

Juli 1850	Contingent af 31 Medlemmer	15 Rbd.	48 f.
Jan. 1851	Dito af 39 Dito	19 "	48 "
			35 Rbd. = f.

Udgifterne have været:

Førrige Aars Underbalance (see Prog. 1850)	6 Rbd.	78 f.	
Boghandler Schmidt i Juli 1850	8 "	20 "	
— — i Decbr. 1850	11 "	16 "	
Auctionsregning fra Januar 1851	2 "	89 "	
Bogbinder Lerche i Juli 1850	3 "	80 "	
— — i Januar 1851	5 "	86 "	
			38 Rbd. 81 f.

I Skoleaaret 1851=52 ere følgende Bøger anskaffede: Tordenveir, Skuespil af Hoffrup. Episoder af det danske Folkeliv, samlede af Rohmann. Uren tabt og vunden, af E. Hauch. Danske Romanzer, hundrede og ti, samlede og ud-

givne af Chr. Wintber. 3 Fortællinger af Chr. Wintber. To nordamerikanske Noveller, udgivne af A. E. Boye. D. L., Roman i 2 Dele af S. E. Andersen. En Haandværkers Optegnelser, frit bearbejdet af S. P. Holst. En Student og en Jomfru, Marionet-Comedie af Chr. Wintber. Sunløs Drømetunge, Dramatisk Digtning af K. Arensen. For ti Aars siden, Lykspil i 2 Acter. Historier af S. E. Andersen. Dryadens Bryllup, et dramatisk Digt af Paludan-Müller. Et hundrede Iyriske Digte af den danske Litteratur, samlede af J. L. Heiberg. Fortællinger for simple Læsere af Gorkhær. Børnene i Ny-Skoven af Marpat. Pelham eller en Berdensmands Begivenheder af Bulwer. Min Novelle eller Afvekslinger af Livet i England, 2 Dele, af Bulwer. *Histoire de Charles XII, roi de Suède*, par Voltaire. *Histoire de Gil Blas de Santillane*, par Le Sage. *Au Coin du Feu*, par Emile Souvestre. Scandnavisk FolkeMagazin, Penningmagazin og Magazin for Natur- og Menneskekundskab for 1851.

Indtægterne have været:

Juli 1851	Contingent af 34 Medlemmer	17 Rbd.	=	§.
Jan. 1852	Dito af 41 Dito	20 "		48 "
		<hr/>		
		37 Rbd.		48 "

Udgifterne have været:

Forrige Aars Underbalance (see ovenfor)	3 Rbd.	81 §.
Boghandler Schmidt i Juli 1851 . . .	7 "	32 "
— Jacobsen i Decbr. 1851 . . .	1 "	= "
— Schmidt i Jan. 1852	16 "	76 "
Bogbinder Perche i Jan. 1852	6 "	= "
Kjøbt underhaanden for	= "	48 "
		<hr/>
		35 Rbd. 45 §.

Om det Niisenske Legat.

Den under 2den October f. N. allernaadigst confirmerede Foundation for afdøde Gier af Spøttrup Hovedgaard Niis Niisens Legat til Disciple i Ribe, Aarhus, Aalborg, Viborg og Randers lærde Skoler lyder saaledes:

§ 1.

Det i Overeensstemmelse med det Niisenske Testament herved oprettede Legat skal føre Navn af „Niis Niisens Legat til Disciple i Ribe, Aarhus, Aalborg, Viborg og Randers lærde Skoler.“

§ 2.

Legatets Grundfond bestaaer i den Capital af 65,827 Rbd. 88 fl., som ved Testators Voes Slutning er udlagt til Skolerne, og hvoraf $\frac{1}{2}$, altsaa 13,165 Rbd. 56 fl., er tillagt enhver af de fem Skoler.

§ 3.

For Legatcapitalens Bevarelse og Frugtbargjørelse drager Skolens Forstanderskab og Ephorat Omsorg efter de Regler, som ere foreskrevne for Skolens øvrige Capitaler. Dog bør Capitalen stedse holdes adskilt fra Skolens øvrige Capitaler og Stipendiefonds, og særskilt Regnskab derved af Skolens Regnskabsfører aflægges tilligemed de øvrige Skolens Regnskaber, og samme revideres og decideres i Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet i Forbindelse med den almindelige Revision af Skolens øvrige Regnskaber. For sit Arbejde nyder Regnskabsføreren en aarlig Godtgjørelse af 20 Rbd.

§ 4.

Uddelingen af Legatets Renter til Disciplene skeer af Skolens Rector, Overlærere og fast ansatte eller constituerede Adjuncter, dog at ingen Lærer deri deeltager, naar han ikke har underviist i Skolen fra Begyndelsen af det Skoleaar, hvori Uddelingen foregaaer. Ved Bøteringen iagttages, at den yngst ansatte (eller constituerede) Adjunct voterer først, dernæst de øvrige opad efter Tjenesteaalderen, og paa samme Maade Overlærerne, og Rector sidst; og Afgjørelsen skeer da ved simpel Pluralitet af Stemmerne, eller hvis disse blive lige, da efter den Mening, for hvilken Rector har erklæret sig; men dersom Minoriteten antager at have Anledning til at anse over de af Pluraliteten

tagne Bestemmelser, saavel om hvilke Disciple der skulle admitteres til at nyde Legatet, som angaaende Portionernes Størrelse, skal Skolens Ephorat afgive Resolution i Sagen, hvorved det da skal have sit Forblivende.

§ 5.

I hvert Aars December Maaned henimod den anordnede Juleferie skal Legatets Bortgivelse finde Sted; og have da først hver Skoles Lærere med Hensyn til Discipelantallet, Trangen og andre i Betragtning kommende Omstændigheder at fordele de $\frac{2}{3}$ af de til Uddeling disponible Renter i et passende Antal Portioner, enten ligestore eller af flere Grader, og i Overensstemmelse med Testamentets ovenanførte Forskrift ved Stemmegivning at udnævne saamange af Skolens Disciple, som formedelst Uformuenhed, og under Hensyn til den af dem udviste Dpførsel, findes kvalificerede til at nyde berørte Understøttelsesportioner, og navnlig at bestemme, hvad der skal tilfalde hver især, naar Portionerne ere ulige store. Dernæst fordeles ligeledes den øvrige $\frac{1}{3}$ af Rentebeløbet i saamange og saa store Portioner, som efter de forhaandenværende Forhold findes passende, og til at nyde samme udnævnes ved Stemmegivning det tilsvarende Antal Disciple, som, uden egentlig at behøve nogen Understøttelse, udmærke sig ved Flid og Sædelighed.

§ 6.

En Legatportion kan tillægges enhver Discipel, der ved Uddelingen er i Skolen og af Lærerne anses for egnet dertil, uden Hensyn til, hvortænge han har været i Skolen; udelukkede ere alene Disciple, der ikke ere bestemte til efter fuldendt Skolekursus at afgaae til Universitetet (Ikke-studerende). Legatet tilstaaes hvergang kun for det løbende Aar.

§ 7.

Af den tildeelte Legatportion udbetales Halvdelen strax til vedkommende Discipels Forældre, Forsørger eller Børge; Halvdelen opbevares som Oplag for Discipelen, indtil han har bestaaet Afgangseramens 2den Afdeling ved Skolen, da den, dog uden Tillæg af Renter, udbetales ham.

§ 8.

Den engang udbetalte Deel af en Legatportion kan aldrig kræves tilbage. Derimod hjemfalder det oplagte Beløb, naar den Discipel, for hvem det var oplagt, dør i Skoletiden eller forlader Skolen uden at tage Afgangs-

examens sidste Afdeling. Kun i det Tilfælde, at Disciplen fra een af de Skoler, til hvilke Legatet er henlagt, gaaer umiddelbart over til en anden af de samme Skoler for at fortsætte sine Studier og her bestaaer Afgangsexamen, kan, naar dette er godtgjort, den for ham i den første Skole oplagte Sum udbetales ham, dog uden Renter. Ellers skulle hjemfaldne Dplagssummer, forsaavidt ikke den i efterfølgende § 9 omhandlede Anvendelse af samme indtræder, fornemmelig anvendes til dermed i de første Universitetsaar at understøtte usormuende og værdige Studerende, der have bestaaet Afgangsexamen ved den Skole, ved hvilken Dplaget høves; men berørte Summer kunne dog undtagelsesviis benyttes i Forbindelse med det aarlige Rentebeløb af Legatcapitalen til Uddeling blandt Stoiens Disciple efter de foransførte Regler. Det tilkommer Lærercollegiet ved den paagjældende Skole og, i Tilfælde af Anke, Ephoratet at tage Beslutning om Anvendelsen af hjemfaldne Dplag efter de her givne Bestemmelser.

§ 9.

Skulde nogenfinde ved nogen af de fem Skoler, ved Panters Utilstrækkelighed eller paa anden Maade, deres Andeel af Legatet synke under det oprindelige Beløb, da skal der strax efter Ephoratets Bestemmelse drages Omsorg for det saaledes tabte Beløbs Restitution ved dertil at benytte hjemfaldne Dplagssummer, naar saadanne høves, og ellers ved en passende Formindskelse af de aarlige Legatportioner og Anvendelse af de derved besparede Renter til i en ikke for lang Arrække at supplere Capitalen til det oprindelige Beløb.

§ 10.

Ligesom dette Legat aldrig maa gives anden Anvendelse end den ved denne Fundats overeensstemmende med Testators Willie fastsatte, saaledes skal ogsaa, saafremt een eller flere af de her benævnte fem Skoler nogenfinde skulde blive inddraget eller ophøre som lærd Skole, den Samme tilhørende Legatcapital strax tilfalde de tilbageværende af disse fem Skoler til lige Dele, og forenes med disses da havende Missenske Legatcapitaler til en samlet Capital for hver af de saaledes tilbageblivende Skoler, for hvilken da denne Fundats i Get og Alt bliver gjældende.

Førend Skolens Lærere uddeelte de i December s. N. disponible Renter af dette Legat, forekom det dem nødvendigt at enes om den Maade, hvorpaa Slutningen af Fundatsens § 5 vilde være at forstaae. Det hedder der, at $\frac{1}{3}$ af Rentebeløbet skal uddeles til Disciple, som, „uden egentlig at behøve nogen Understøttelse,“ udmærke sig ved Flid og Sædelighed. Man kan udlægge disse Ord saaledes, at Beløbet skal deles mellem de flittigste og sædeligste Disciple uden noget Hensyn til Formuesomstændigheder og til Forsvar for denne Fortolkning anføre, at den i Fundatsen efter Fundators Forskrift gjorde Adskillelse mellem Ubvendelsen af de fire Femtedeile og den ene Femtedeel af Rentebeløbet i sig selv betager de af den sidste Femtedeel uddeelte Portioner Charakter af Understøttelser og giver dem Charakter af Flids- og Sædeligheds-Præmier; men Flid og Sædelighed fortjene ikke mindre Paaskjønnelse under de lykkeligste, end under mindre lykkelige Formuesomstændigheder, hvorfor Børn af velhavende, ja rige Forældre maae kunne erholde disse Præmier ligesaa vel som Børn af dem, der blot have deres tilstrækkelige Udkomme. Hertil kommer endnu, at det vil være noget mislykt, naar Lærerne efter deres eget Skjøn skulle afgjøre, hvor stor vedkommende Forældres Velstand er. Naar Forældre erklære og documentere, at de kunne behøve Understøttelse for Børnene, høre disse hen under den Classe af Disciple, for hvem de 4 Femtedeile af Legatrenten ere bestemte; men ved de Forældre, fra hvem en saadan Erklæring fattes, fattes i Reglen ogsaa paalidelig Kundskab om deres Omstændigheder. — En anden Forklaring af Fundatsens anførte Ord, hvilken Forklaring udelukker Hensynet til de mere velhavende Forældres Børn, har imidlertid Medhold i Udtrykket „egentlig“. Dette synes nemlig at staae vrkelsøst, naar det ikke skal tjene til at betegne saadanne Disciple, som vel ikke ere trængende i streng Forstand, d. e., som ret vel kunne fort-

fatte deres Studeringer uden Hjælp, men som dog ved samme ville føle sig noget lettede og fremmede. Til Forsvar for denne Forklaring kan ogsaa anføres, at det synes ubensigtsmæssigt at give de Disciple en Præmie, bestaaende i en ringe Pengesum, for hvilke en saadan Sum maa være ligegyldig; at slige Disciple ikke ville føle sig mere opmuntrede ved Præmien, end ved deres Foresattes Ros, og at man derfor heller ikke bør uden Nytte tillægge dem, hvad der kunde komme Andre til virkelig Gavn. Hvad navnlig Manders lærde Skole angaaer, giver det Brockske Legat Leilighed nok til at belønne ogsaa velhavende Disciples Flid paa en passende Maade, nemlig ved de aarlig uddeelte Præmier af Bøger; for denne Skoles Vedkommende synes der derfor at være saa meget mindre Anledning til at oversee Udtrykket „egentlig“.

Ved Pluralitet af Stemmer erklærede Skolens Lærere sig for den sidste af disse Fortolkninger og vedtog som Følge heraf efter bedste Skjøn at dele Disciplene i tre Classer, nemlig: 1) dem, der aldeles ikke kunde ansees for at behøve nogen Understøttelse, 2) dem, der ikke strengt taget kunde ansees derfor, og 3) dem, hvis Trang syntes afgjort. Mellem Disciple af den 2den eller 3die Klasse vilde da respective $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{3}$ af de disponible Legatrenter være at uddele. Om Uddelingen selv see Side 19.

Den offentlige Examen
i Randers lærde Skole for Aaret 1852
foretages i følgende Orden.

Løverdagen den 10de Juli.

Rl. 8. De 4 øverste Classer latinsk Stiil.

— 2. Alle Classer dansk Stiil.

1ste Løseværvelse.

2det Løseværvelse.

Mandagen den 12te Juli.

Rl. 8. VII Cl. Latin.

— 9½. I Cl. Naturhistorie.

— 2. VI Cl. Græsk.

Rl. 8. II Cl. Religion.

— 10½. III Cl. Tydsk.

— 2. V Cl. Latin.

Rl. 8. V Cl. Tydsk Stiil.

— 2. VII Cl. Versjon fra Latin.

Tirsdagen den 13de Juli.

Rl. 8. VII Cl. Græsk.

— 10. III Cl. Fransk.

— 2. VI Cl. Mathematisk.

Rl. 8. IV Cl. Historie og Geo-
graphie.

— 2. V Cl. Græsk.

Rl. 8. VI Cl. Versjon fra Latin.

— 2. VII Mathematisk Dvgave.

Onsdagen den 14de Juli.

Rl. 8. VI Cl. Latin.

— 10½. III Cl. Naturhistorie.

— 2. IV Cl. Mathematisk.

Rl. 8. V Cl. Religion.

— 10. II Cl. Tydsk.

— 2. I Cl. Hist. og Geogr.

Rl. 2. V Cl. Versjon fra Latin.

Torsdagen den 15de Juli.

Rl. 8. VII Cl. Religi. og Hebraisk.

— 10. V Cl. Naturhistorie.

— 2. VI Cl. Hist. og Geogr. *)

Rl. 8. IV Cl. Latin.

— 10½. II Cl. Dansk.

— 2. I Cl. Religion.

Rl. 8. VI Cl. Mathematisk Dvgave.

Fredagen den 16de Juli.

Rl. 8. VII Cl. Historie.

— 9½. IV Cl. Tydsk.

— 2. V Cl. Mathematisk.

Rl. 8. II Cl. Historie og Geo-
graphie.

— 2. III Cl. Religion.

Rl. 8. V Cl. Mathematisk Dvgave.

Rl. 2. IV Cl. Mathematisk Dvgave.

*) For VI Cl. udgør Examen i Geographie, Tydsk, Fransk og Naturhistorie tillige 1ste Deel af vedkommende Disciples Afgangsexamen.

1ste Læseværrelse.

2det Læseværrelse.

Lørdagen den 17de Juli.

Kl. 8.	VII Cl. Mathematik.	Kl. 8.	V Cl. Hist. og Geogr.
— 10.	III Cl. Latin.	— 10½.	II Cl. Fransk.
— 2.	VI Cl. Tydsk.	— 2.	IV Cl. Græsk.

Mandagen den 18de Juli.

Kl. 8.	VI Cl. Religion.	Kl. 8.	IV Cl. Fransk.
— 10½.	II Cl. Naturhistorie.	— 10.	I Cl. Tydsk.
— 2.	III Cl. Hist. og Geogr.	— 2.	V Cl. Tydsk.

Tirsdagen den 20de Juli.

Kl. 8.	VII Cl. Naturlære.	Kl. 8.	IV Cl. Religion.
— 9½.	VI Cl. Fransk.	— 2.	V Cl. Fransk.
— 2.	IV Cl. Naturhistorie.	— 4.	III Cl. Mathematik.

Onsdagen den 21de Juli.

Kl. 8.	VI Cl. Naturhistorie.	Kl. 8.	I Cl. Dansk.
--------	-----------------------	--------	--------------

Torsdagen den 22de Juli om Formiddagen Kl. 10 foretages Translocationen.

Mandagen den 23de August om Formiddagen Kl. 9 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple. Om Eftermiddagen Kl. 2 begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Deel af Examen og Translocationen indbydes herved ærbødigst Disciplenes Fædre og Forefatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere.

Randers lærde Skole, den 24de Juni 1852.

C. A. Thortsen.

